



ЗАІМЕНКО

Наталія Василівна —
член-кореспондент
НАН України, директор
Національного ботанічного саду
ім. М.М. Гришка НАН України

ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ ім. М.М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ

Поважна Президіє, шановні учасники зборів!

В умовах невідомого зростання глобальних енергетичних проблем особливої актуальності набувають питання переходу до альтернативних джерел енергозабезпечення. До останнього часу в Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка опалення оранжерей, теплиць та будівель здійснювалося за допомогою централізованого теплопостачання. Однак через зростання ціни на теплову енергію, неможливість оперативного регулювання подачі тепла, особливо в осінній та весняний періоди, адміністрація була змушена шукати альтернативні шляхи забезпечення приміщень теплом.

Національний ботанічний сад утримує колекції тропічних і субтропічних рослин, а це близько 3500 видів, які віднесені до наукових об'єктів, що становлять національне надбання, і за визначенням фахівців є одними з найкращих в Україні та Європі. Втрата цих колекцій завдасть великої шкоди не лише вітчизняній науці, а й міжнародному престижу нашої держави.

Досвід багатьох країн світу свідчить, що використання відновлюваних джерел енергопостачання дає значну економію споживання газу, нафти та вугілля. З урахуванням перспективи на найближчі роки розвиток відновлюваної енергетики може стати важливим чинником вирішення енергетичної проблеми Саду. Національний ботанічний сад одним із перших у 2011 р. почав розробляти проекти з впровадження енергоощадних технологій і переводити частину джерел теплопостачання на альтернативні та відновлювані види палива. У 2012–2013 рр. опалювання оранжерейного комплексу та будівель уже повністю здійснювали за допомогою твердопаливних котлів вітчизняного виробництва.

За проектом, розробленим ТОВ «Екотех», за кошти інвестора було введено в дію дві котельні потужністю 1,5 і 3,0 МВт, які забезпечують щорічну потребу установи в тепловій енергії. Особливостями цього проекту є те, що роботу котелень повністю автоматизовано, паливні котли, все обладнання та комплектуючі виготовлено в Україні, а також використовується тверде паливо вітчизняного виробництва. Крім того, обладнання має малий термін окупності; ціна пелет на 15–25% нижча, ніж природного газу, і на 10–45% нижча, ніж рідкого палива; застосовуються наявні комунікації; є можливість керування процесом теплопостачання для ощадливого використання теплоносіїв; упроваджуються високопродуктивні сорти енергетичних рослин селекції НБС; попіл використовується як добриво.

Пелети є економічно обґрунтованою альтернативою традиційному викопному паливу. Вони екологічно безпечні, не виділяють токсичних речовин, не утворюють пилу і не схильні до самозаймання. Загалом на опалення тепер витрачається у середньому на 27% менше коштів, ніж при використанні централізованого теплопостачання, а це реальна економія бюджетних видатків більш як на 1,5 млн грн.

Національний ботанічний сад має одну з найбагатших у Європі колекцій енергетичних рослин, що налічує 457 таксонів, з яких 180 – перспективні для виробництва твердого палива. Теоретично обґрунтовано і практично реалізовано основні засади використання енергетичних рослин із надзвичайно високим продуктивним потенціалом для біоенергоконверсії України. У рамках програми «Біопалива» у вересні минулого року було проведено наукову конференцію «Біологічні ресурси і новітні біотехнології виробництва біопалива».

Наступним кроком НБС після переходу на альтернативні системи опалення стане розроблення проектів з ощадливого використання електричної енергії. Започаткована робота із впровадження енергоощадних технологій та унікальна за видовим складом колекція енергетичних рослин дали можливість у межах

програм ООН та WWF розробити просвітницький проект щодо застосування сучасних технологій з енергозбереження. Участь у цьому проекті дає змогу запропонувати Всесвітньому банку реконструкції та розвитку започаткувати в НБС програму з впровадження сучасних технологій щодо енергозбереження. Крім того, тісна співпраця впродовж кількох років з науковцями Південної Кореї та фірмою Samsung розширює наші можливості розвитку проектів ефективного використання сонячної енергії.

Насамкінець хочу нагадати про болючу проблему, пов'язану зі змінами у сфері оподаткування. Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 № 71-VIII було скасовано пільги, зокрема для установ природно-заповідного фонду. За таких обставин наукові установи та організації, що повністю утримуються за рахунок бюджетних коштів, мали б сплачувати земельний податок у розмірі, що іноді перевищує обсяги їх фінансування.

Рада ботанічних садів та дендропарків України долучилася до врегулювання цього питання. Органам місцевого самоврядування, де знаходяться наукові ботанічні заклади, було розіслано листи з клопотанням щодо вирішення питання про звільнення від податку за землю. 18 березня 2015 р. Верховна Рада України ухвалила в першому читанні проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» щодо відновлення норм, які звільняють від сплати земельного податку. Цим законопроектом передбачено, зокрема, відновити право на звільнення від земельного податку дослідних господарств науково-дослідних установ, у тому числі науково-селекційних центрів і навчальних закладів сільськогосподарського профілю, незалежно від форм власності та джерел фінансування, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів. Сподіваємося, що цей законопроект буде підтримано.

Дякую за увагу.